

Murkov nagrajenec 2007, dr. Vito Hazler.
Foto: Savo Nedeljkov, Radovljica, 11. 11. 2008

Prejemnik Murkovega priznanja za leto 2007, mag. Igor Cvetko.
Foto: Savo Nedeljkov, Radovljica, 11. 11. 2008

22. PODELITEV MURKOVE NAGRADE, MURKOVEGA PRIZNANJA IN MURKOVE LISTINE

Baročna dvorana občine Radovljica, 11. november 2008

Komisija v sestavi dr. Slavko Kremenšek, dr. Maja Godina-Golija in mag. Ivanka Počkar (člani) ter dr. Marko Terseglav kot predsednik se je 29. septembra 2008 sestala na svoji redni seji, ki sta ji, ker je bilo treba uskladiti nekaj dobrodošlih in različnih mnenj ter pobud, sledili še dve korespondenčni.

Pri odprtju predlogov na redni seji je Komisija ugotovila, da je na njen naslov prispelo osem predlogov in utemeljitev: tri za Murkova priznanja in pet za Murkove listine, ni pa dobila nobenega predloga za Murkovo nagrado. En predlog za Murkovo priznanje je morala komisija po pravilniku zavrniti, saj ni ustrezal razpisnim pogojem, drug predlog pa je Komisija po burni razpravi izločila, ker po mnenju nekaterih članov ni povsem ustrezen merilom. Ker komisija letos ni prejela predloga za nagrado, je izkoristila po statutu dano možnost in sama (oziroma njen član dr. Slavko Kremenšek) predlagala nagrajenca.

Komisija je sprejela sklep, da Murkovo nagrado za izjemne dosežke v etnologiji na Slovenskem prejme izredni profesor dr. Vito Hazler

Utemeljitev, ki jo je na prošnjo Komisije napisala poznavalka Hazlerjevega dela, mag. Zvezdana Koželj:

Dr. Vito Hazler, univerzitetni diplomirani etnolog in umetnostni zgodovinar, je ob koncu sedemdesetih let začrtal svojo strokovno pot kot prvi redno zaposleni etnolog konservator na tedanjem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine Celje.

Tako rekoč vodilna vloga pri strokovnem povezovanju etnologov konservatorjev, uveljavljanje bazične stroke v varstveni

dejavnosti, izdelava vzorčne metode vrednotenja in tipološkega obrazca za objekte dediščine vsakdanjega življenja, uspeli obnovitveni posegi in popularizacija etnološke dediščine nasploh so botrovali njegovi nadaljnji zaposlitvi na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete. Na Oddelku je vodja katedre za etnološko muzeologijo in etnološko konservatorstvo, kjer predava Kulturo stavbarstva in bivanja in Etnološko konservatorstvo. Na Visokošolskem zavodu za kulturo bivanja LINIA predava Kulturno dediščino, na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, smer Naravna dediščina, pa pripravlja program za predmet Osnove varstva kulturne dediščine.

Že skoraj tri desetletja raziskuje stavbarstvo, bivalno kulturo in kulturno dediščino ter se loteva tem s področja teorije in prakse v konservatorstvu, varstva okolja, dediščine in turizma, vključevanja etnoloških vidikov v izobraževanje na osnovnih in srednjih šolah. Sodeluje v različnih domačih in tujih raziskovalnih projektih, na delavnicah, znanstvenih posvetih, med drugim je tudi sonosilec projekta ustanovitve Ekomuzeja hmeljarstva in pivovarstva Slovenije v Žalcu.

Kot konservator je vodil obnovo več deset kulturnih spomenikov v Sloveniji in na avstrijskem Koroškem. Omenimo le najbolj izstopajoče, kot na primer evropsko znano Kavčnikovo dimnico v Zavodnju nad Šoštanjem, Muzej na prostem Rogatec, Skomarsko hišo na Skomarju, Drabosnjakov doma na Kostanjah nad Vrbo na avstrijskem Koroškem, Škrabčev domačijo v Hrovači pri Ribnici, Kroflnov mlin v Kozjem. Zahtevnejše preнове praviloma zaključí s stalnimi razstavami in številnimi objavami.

Praktično terensko delo z dodatnim teoretičnim izpopolnje-

* Prof. dr. Marko Terseglav, prof. slov. in prim. knj., Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU, 1000 Ljubljana, Novi trg 2, E-naslov: marko.terseglav@zrc-sazu.si

Prejemnik Murkove listine za leto 2007, gospod Alojz Bojnec.
Foto: Savo Nedeljkov, Radovljica, 11. 11. 2008

vanjem je zaokrožil v doktorskem delu *Zgodovinski razvoj, analiza in model etnološkega konservatorstva na Slovenskem*. V pričujoči knjigi je izvedel dvojno delo: poleg splošnega zgodovinskega pregleda spomeniškega varstva in samega razvoja etnološkega spomeniškega varstva, ki sta tovrstni najizčrpniji temeljni deli na Slovenskem, je uspel pokazati in dokazati vlogo etnologije v spomeniškem varstvu v vseh najzlahtnejših razsežnostih, kakršnih nismo zasledili niti v evropskem merilu.

Objavil je tri samostojne publikacije: *Podreti ali obnoviti? Zgodovinski razvoj, analiza in model etnološkega konservatorstva*, *Kozolci na Slovenskem* in *Vinske kleti na Slovenskem* ter več znanstvenih ter strokovnih člankov v domači in tuji periodiki ter zbornikih.

Zadnja leta se posveča predvsem vprašanju regionalizacije in identitete slovenskega kulturnega prostora in problematiki možnosti ohranjanja nepremične kulturne dediščine v kontekstu sodobnega življenja in potreb družbene skupnosti. »Živeti z dediščino« oziroma »živeti v dediščini« so zanj tisti temeljni izzivi, ki so ključni za razumevanje kulturnih vrednot in pomembni tudi za kakršnokoli resno načrtovanje fizičnega ohranjanja dediščine.

Vito Hazler je član več mednarodnih in domačih združenj in društev. Za njegove posebne znanstvene in strokovne dosežke mu je Slovensko etnološko društvo podelilo že dve Murkovi priznanji, Slovensko konservatorsko društvo pa Steletovo priznanje.

Letošnjo nagrado za posebne dosežke prejme strokovnjak, katerega poslanstvo nam je zgled: s svojim izjemnim strokovnim, pedagoškim in popularizacijskim delovanjem je prispeval nezamenljiv in trajen delež v celostnem ohranjanju naše kulturne dediščine.

Slavnostni govornik, Murkov nagradenec za leto 2006, Damjan J. Ovsec.
Foto: Savo Nedeljkov, Radovljica, 11. 11. 2008

Komisija je sprejela sklep, da Murkovo priznanje za leto 2007 podeli mag. Igorju Cvetku za inventivno in odmevno razstavo *Zvoki Slovenije: od ljudskih godcev do Avsenikov*

Utemeljitev:

Srž vsebine obsežne razstave v Slovenskem etnografskem muzeju je pravzaprav vprašanje, ali lahko govorimo o glasbi na slovenski način, iskanje odgovorov na omenjeno vprašanje in njihovo utemeljevanje. S tega vidika so v središču narodnozabavna glasba, njeni ustvarjalci in korenine te glasbene zvrsti kot nekakšne modificirane oblike ljudske glasbe. Slednja je nastajala in se razvijala na slovenskem etničnem ozemlju kot oblika množične glasbe vse do današnjih dni.

Na nič kaj enostavna vprašanja je na muzejski način odgovoril mag. Igor Cvetko, kustos za duhovno kulturo v Slovenskem etnografskem muzeju, ki je zasnoval muzejsko postavitev kot poglobitev ene od tem – v tem primeru pogloblja o ljudski glasbi – sicer umeščene v segment Družbeno in duhovno na stalni razstavi Slovenskega etnografskega muzeja *Med naravo in kulturo*. Začetek razstave, zasnovane na dolgoletnem raziskovanju glasbil, zvokov in glasbenih sestavov sega v prazgodovino, v obdobje pojava prvih predmetov, ki jih je pračlovek izoblikoval iz kosti tako, da je lahko iz njih izvabil zvoke. Temu sledi pripoved o zvokih in glasbilih, pri čemer so bili avtorju razstave pri interpretaciji za čas pred 20. stoletjem v pomoč različni slikovni viri, od motivov na vaški situli iz šestega stoletja pred našim štetjem do motivov na panjskih končnicah iz 19. stoletja, za 20. stoletje pa fotografije. Z muzeološkega vidika sta pomembna še dva segmenta: prvi, od sredine 19. stoletja, ko je tudi glasba spremljala oblikovanje slovenskega naroda in bila hkrati medij za izražanje čustev, idej in želja. To je tudi čas uveljavitve harmonike, ki je bistveno zaznamovala naravo slovenske ljudske instrumentalne glasbe. Drugi segment pa govori o fenomenu narodnozabavne glasbe, ki je po drugi svetovni vojni postala ena od simbolnih substanc slovenske narodne identitete. Ob vsem pa razstava podarja še, da so pomembno vlogo pri širjenju zvo-

Murkovi nagrajenci za leto 2007.
Foto: Savo Nedeljkov, Radovljica, 11. 11. 2008

kov Slovenije odigrali množični mediji in nosilci zvoka, ki so omogočili, da je raznovrstna glasba lahko dosegla vsak dom. Od odprtja razstave ves čas poteka tudi bogat program glasbenih delavnic. Razstava je vsebinsko nov prispevek tako z vidika etnološke kot tudi etnomuzikološke vede, hkrati pa je še unikatna muzeološka realizacija vsebine.

Med predlogi za podelitev Murkove listine je to Komisija soglasno namenila Zavodu Lončarska vas Filovci oziroma njegovemu ustanovitelju in vodji gospodu Alojzu Bojnecu za izjemno zavzetost in delo pri ohranjanju in predstavitvi filovskega lončarstva v povezavi s predstavitvijo tipike panonske domačije

Utemeljitev:

Lončarska vas Filovci je bila formalno ustanovljena leta 2005 z namenom, da ohrani spomin na lončarsko obrt, ki je bila nekdanj živa pri skoraj vsaki hiši v Filovcih, danes pa v vasi dela le še en lončar. Zadnji filovski lončar Alojz Bojnec se ni mogel pomiriti s propadanjem tradicionalne obrti in kulture, ampak je najprej dve domačiji – cimprači z delno porušeni gospodarskimi kraki prestavil na novo lokacijo in tako začel uresničevati projekt lončarske vasi. Gre za prizadevanje ohranjanja in predstavitve najstarejše dejavnosti – lončarstva v Prekmurju, na drugi pa za predstavljanje te obrti v povezavi

Organizatorji prireditve in Murkovi nagrajenci.
Foto: Savo Nedeljkov, Radovljica, 11. 11. 2008

s prikazom tradicionalnih oblik panonskih domov in tipike ljudskega stavbarstva. S stalno razstavo o lončarstvu v Filovcih, s predstavitvijo propadle žganjarne iz Bogojine, z rekonstrukcijo črne kuhinje in tudi s kulinarčno ponudbo Zavod kontinuirano in premišljeno ohranja, predstavlja in skrbi za rokodelsko stavbno in kulinarčno dediščino ter preteklega načina življenja Filovcev. Zavod in družina Bojnec skrbijo za vodstva domačih in tujih obiskovalcev. Ker je njihova primarna dejavnost lončarstvo, obiskovalci lahko spremljajo proces dela na lončarskem vretenu, poleg tega pa lahko tradicionalne lončene in sodobne keramične izdelke tudi kupijo. Kratka kronologija prizadevanj kaže, da je bila leta 2006 postavljena stalna razstava Lončarstvo v Filovcih, istega leta pa je bilo tudi odprtje Lončarske vasi. Leta 2007 je sledil prenos stare žganjarne. Od leta 2006 do letošnje pomladi je bila na ogled razstava Društva keramikov in lončarjev Slovenije, pred dvema mesecema pa so uredili in odprli še Kulinarično hišo, ob tem pa izdali zloženko o lončarstvu, nato še o žganjarni in nazadnje še zloženko o Kulinarični hiši in knjižico o prehrabeni kulturi Filovcev z recepti filovskih gospodinj. Tako pomembno in veliko delo v tako kratkem času je bilo plod izjemne osebne zavzetosti, pobud in prizadevanj Alojza Bojneca, ki je s tem ohranil, na novo populariziral in obogatil etnološko znanje o Filovcih.